

Drammen over 'doelen' maakt mens en dier tot slachtoffers van windmolens

Door [Maarten van Andel](#) - 23 maart 2024

Geplaatst in [Energietransitie](#) - [Klimaat](#) - [Windturbines](#)

Huisartsen zien bij soms wel een derde van hun patiënten gezondheidsklachten door windmolens. Het Groningse Meeden dreigt verscheurd te worden door de 35 windmolens van windpark N33, tussen Veendam en Winschoten. Ook in Denekamp, Dronten en Den Bosch luiden huisartsen de noodklok. Sommige bewoners zijn inmiddels zo wanhopig dat ze hun woonkamer of zelfs hun hele huis zoveel mogelijk mijden, en in de keuken wonen of vaak bij familie en vrienden elders verblijven.

Van migraine tot suïcidale neigingen

Windmolens produceren voortdurend lawaai, gebrom en slagschaduw. Dit veroorzaakt gezondheidsproblemen die variëren van duizeligheid, migraine, slapeloosheid en depressiviteit tot stress, angstgevoelens en zelfs suïcidale neigingen. Verder weten we dat het voortdurende geluid van windmolens een verhoogd risico geeft op hart- en vaatziekten. Onderzoek naar dergelijke gezondheidsschade in opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport blijkt methodisch ondeugdelijk, maar wordt toch als leidraad gehanteerd door het ministerie en het parlement.

De milieunormen voor windmolens blijken eveneens ondeugdelijk, oordelen zowel het Europese Hof als de Raad van State. Artsencollectief Wind Wiki heeft de hoop gericht op nieuwe landelijke milieunormen voor windmolens, die de regering moet gaan vaststellen. Het adviseert daarbij afstandsnormen van tien keer de masthoogte tot woonkernen. Maar tot afgrijzen van Wind Wiki gaan de voorlopige conceptregels, net als de oude, uit van een jaargemiddelde als maximale geluidsnorm.

Drammen over 'doelen' maakt mens en dier tot slachtoffers van windmolens

Daarbij zouden straks opnieuw alle langdurige geluidspieken toelaatbaar zijn, omdat die in een heel jaar toch wel uitmiddelen met windstille periodes zonder geluid.

Elders in Europa gaat het niet beter. Journaliste Anne Grietje Franssen schrijft een boek over de Sami, de inheemse bewoners van noordelijk Scandinavië. Zij ziet met eigen ogen hoe windmolens in het Noordpoolgebied enorme schade toebrengen aan mens en dier. Zelfs Greta Thunberg ageert ertegen. De vele windmolens in de arctische flora en fauna verstoren de natuurlijke trek van rendieren, en daarmee de traditionele leefwijze van de Sami.

Een nieuwe kopermijn bij het Noorse Kvalsund doet dat ook, met al het graafwerk en de ernstige vervuiling. We hebben steeds meer koperen kabels nodig voor al die windmolens, en graven inmiddels het ongerepte noordpoolgebied kapot om dat koper in almaar toenemende hoeveelheden te kunnen winnen. De kabels waar alle opgewekte elektriciteit doorheen gaat blijken op hun beurt ook schadelijk, voor zeedieren zoals haaien en roggen. Die maken gebruik van zwakke elektromagnetische velden voor het opsporen van voedsel, en zij zijn daarom gevoelig voor de sterke elektromagnetische velden die stroomkabels op de zeebodem opwekken.

Natuurramp in de Noordzee

Daarmee zijn we van landwindmolens bij zeewindmolens beland, die met hun trillingen en geluid zeezoogdieren verstoren en verjagen. Dat begint al bij de bouw ervan. Jaarlijks worden zo'n 10.000 bruinvissen doof door het lawaai van heiwerkzaamheden in de Noordzee. De bouw van een zeewindmolen maakt de zee tot 60 kilometer in de omtrek onleefbaar voor bruinvissen, die voor hun communicatie en oriëntatie afhankelijk zijn van kleine geluidjes en een goed gehoor.

Vissen kunnen zelfs doodgaan van heilawaai. Dat lawaai strekt onderwater tientallen of zelfs honderden kilometers ver, en dat geldt ook voor het geluid van een windmolen in bedrijf. Uiteindelijk moet zo'n 20 procent van de Noordzee vol worden gebouwd met windmolens, aldus het Planbureau voor de Leefomgeving. Dat zou betekenen dat de gehele Noordzee straks permanent vergeven is van schadelijk geluid.

Ik weet niet hoe het u vergaat als u dit allemaal leest. Het roept bij mij in elk geval een heleboel vragen op. Ik stel me bijvoorbeeld voor dat ik een bedrijf en een product zou hebben dat al deze schade aan mens en dier veroorzaakt. Wat zou de overheid als hoeder en handhaver van gezondheids- en milieunormen doen met dat bedrijf en dat product? Hoe zou de overheid acteren op mijn bedrijf en mijn product, dat dorpen onleefbaar maakt voor mensen en tienduizenden hectares land en zee onleefbaar maakt voor dieren? Hoe zou de overheid reageren op de vele onderbouwde bezwaren en protesten van burgers, artsen en wetenschappers tegen dat bedrijf en dat product?

Ik kom tot de conclusie dat de Nederlandse en Europese overheden zeer onverstandig handelen met hun nietsontziende windmolenbeleid, en met alle schadelijke mijnbouw die dat met zich meebrengt. Misschien vinden onze kinderen en kleinkinderen het in de toekomst zelfs onverantwoordelijk. Dat zouden ze dan met name doen omdat die overheden geen aandacht besteden aan de enorme schade

Drammen over 'doelen' maakt mens en dier tot slachtoffers van windmolens

van hun beleid, en de eigen normen en regels om die schade tegen te gaan niet handhaven.

Dogmatische struisvogelpolitiek

De gevestigde orde van nu loopt over van moraliteit en kritiek op de daden van onze grootouders. Ik stel me voor dat die huidige gevestigde orde in de toekomst hetzelfde lot zal ondergaan. Wij doen in het heden wellicht nog meer onverantwoordelijke dingen dan onze voorouders in het verleden deden, zoals bomen verbranden duurzaam noemen, ongerept poolgebied kapot graven, en land en zee volzetten met windmolens die alles om zich heen ziek maken en wegjagen.

Laat die gedachte aanzetten tot reflectie, bij onszelf en bij onze bestuurders en volksvertegenwoordigers. Het is begrijpelijk en tot op zeker hoogte aanvaardbaar dat onderdelen van zoiets omvangrijks als een energietransitie falen. Ik vind het echter niet aanvaardbaar dat er geen aandacht wordt besteed aan dat falen, en het falen niet leidt tot leereffecten en beleidsaanpassingen. Dat riekt naar dogmatische struisvogelpolitiek, die de belangen en noden van mens en dier niet dient.

***Maarten van Andel** is chemicus en publiceerde onlangs 'Kies Wijzer Klimaat. Praktische gids voor consument en kiezer'. Dit verhelderende boek verscheen bij Uitgeverij Blauwburgwal, kost €17,50 en is overal verkrijgbaar, ook [in de winkel van Wynia's Week](#).*

Wynia's Week wordt mogelijk gemaakt door **de vrijwillig betaalde abonnementen van de lezers, kijkers en luisteraars. Doet u al mee? Doneren aan Wynia's Week kan [HIER](#). Hartelijk dank!**